

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Fırat ve Dicle nehirleri üzerinde yapılması öngörülen barajları, hidroelektrik santralleri ve sulama tesisleri ile altyapıdan, sanayie, tarımdan sağlığa, ulaşımdan eğitime kadar pek çok alanda birbirleriyle ilişkili projeler bütünü olan GAP, çok sektörlü, entegre Bölgesel Kalkınma Projesi olarak ülkemiz için hayati öneme sahiptir.

Bu projenin 2005 yılında tamamlanması öngörülmüşse de, gelinen noktada enerji üretimi dışındaki tüm hedeflerin tutturulamadığı görülmektedir. Proje yatırımların durma noktasına gelmesi nedeniyle tamamlama yılı 2010 yılına uzatılmıştır. 35 yılda 16 milyar dolar harcanan ve 75 bin kilometrekarelik bir alanı ve 9 ili kapsayan GAP'ın 2010 yılında bitirilebilmesi için 16 milyar dolarlık bir bütçeye daha gereksinim bulunmaktadır.

Ülkenin en önemli yatırımı olan projenin en dikkat çekici hedeflerinden biri de, yıllarca suya hasret Harran Ovası ile diğer tarıma elverişli arazinin suya kavuşması olmuştur.

Ancak, gerçekleştirilen sulama projeleri, tarımda umulan gelişmeyi henüz sağlayamamıştır.

Bölgenin sulanabilir topraklarının sadece yüzde 13'lük bir bölümü sulanabilmektedir. Her yıl 30 bin hektar alanın sulamaya açıldığı dikkate alınırsa, sulama yatırımlarının ancak 2040 yılında tamamlanması beklenmektedir.

Proje tamamlandığında 1.7 milyon hektarlık alanın sulanması planlanırken, bugün itibarı ile proje kapsamında yaklaşık 222 bin hektarlık bir alan sulanabilmekte, sulanan bu alanların aşırı ve bilinçsiz sulanması yanında, proje gereği yapılması gereken tarla içi drenaj sisteminin yapılmaması sonucunda, GAP topraklarında 15 bin hektarlık bir alanda tuzlanma-çoraklanma meydana gelmiştir. Uzun yıllar sulu tarım yapılmamış alanlarda, drenaj sistemi büyük önem taşıdığı halde yeterli drenaj kanalının olmaması, bölgeyi çölleşme tehlikesiyle karşı karşıya bırakmıştır.

Harran Ovası arazisi genellikle kil ağırlıklı olup, yüksek özgül tutma kapasitesi ile bünyesinde çok miktarda su tutmaktadır. Dolayısı ile çoraklanma ve tuzlanma gibi olumsuzlukların bir an önce giderilmesi için, proje gereği yapılması gereken tarla içi drenajın, ovadaki arazilerin jeolojik özellikleri dikkate alınarak en kısa sürede gerçekleşmesi gerekmektedir.

Harran Ovasında, 2000 yılında 11 bin 403 hektar tuzlu alan bulunurken, 2005 yılında bu alan, 15 bin hektara ulaşmıştır. Yine, 1993 yılında 2675 hektar alanda taban suyu sorunu ortaya çıkmışken, 2005 yılında, taban suyundan etkilenen alan 50 bin hektara ulaşmıştır. Bu ürkütücü tablo önlem alınmaz ise giderek artmaya devam edecektir. Suya kavuşan alanların büyük kısmını kapsayan Urfa-Harran Ovası'nda aşırı sulama nedeniyle verim artışı değil,

toprak kaybı yaşanmıştır. 130 bin hektarlık ovanın yaklaşık dörtte birinde bu yüzünden tarım yapılamaz hale gelmiştir.

Vatandaşlarımız, 'çok sulama ile daha çok ürün alırım' düşüncesiyle toprağın bu özelliğinden habersiz olarak toprağı sulamıştır. Sonuç ortadadır.

Harran Ovasındaki sulamanın birliklere devri ile beraber, yürütülen hizmetlerde aksamalar baş göstermiş, ortaya çıkan tabloda ise personel yetersizliği, bakım onarımdaki ödenek eksikliği, temizlik için makine parkı eksikliği gibi sorunlar çıkmıştır. Ayrıca, kurumların ve ilgili odaların bölgenin durumu ile ilgili istatistiki bilgilerinde belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. Bölgede, şu anda, 50 bin hektar alanın drenaj sorunu bulunduğu bilinirken, sadece 8 bin hektara drenaj sistemi tesis edilmiş, kalan 42 bin hektar alanda ise henüz drenaj sistemi kurulmamıştır. Bu önlemin gecikmesi, her geçen gün topraklarımızın biraz daha kaybına neden olmaktadır. Uzmanlar ise, tuzlanan toprağın bir daha geriye kazanılamayacağını, ayrıca, bilinçsiz sulama ve yetersiz tesviye nedeni ile ciddi miktarda toprağın, sulama ile birlikte erozyona uğrayarak kaybolduğunu ifade etmektedir.

Ortaya çıkan bu tablonun nedenleri ile alınması gereken tedbirlerin tüm devlet olanakları ile ortaya çıkarılıp, koordineli bir şekilde mücadele etme zamanının geçmekte olduğu görülmektedir.

Bu nedenle, aşırı ve bilinçsizce sulama ile toprakta ortaya çıkan çoraklanma ve tuzlanmanın önlenmesi ve bu sorunun önüne geçilebilmesi için daha etkin bir araştırmanın yapılabilmesi amacıyla, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis ~~Araştırması~~ açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Yahya AKMAN
Şanlıurfa Milletvekili ve

~~22~~ Milletvekili

22

- 1.- Yahya AKMAN- Şanlıurfa
- 2.- Zülfikar İZOL- Şanlıurfa
- 3.- Sabahattin CEVHERİ- Şanlıurfa
- 4.- Mahmut KAPLAN- Şanlıurfa
- 5.- Mehmet ÖZLEK- Şanlıurfa
- 6.- A. Müfit YETKİN- Şanlıurfa
- 7.- Ali İhsan MERDANOĞLU- Diyarbakır
- 8.- M. Nezir NASIROĞLU- Batman
- 9.- Memet Ali SUÇİN- Batman
- 10.- Nihat ERİ- Mardin
- 11.- İbrahim Hakkı BİRLİK- Şırnak
- 12.- Mehmet SARI- Gaziantep
- 13.- Veli KAYA- Kilis
- 14.- Ahmet UZER- Gaziantep
- 15.- Mehmet Faruk BAYRAK- Şanlıurfa
- 16.- Nurettin AKTAŞ- Gaziantep
- 17.- Cavit TORUN- Diyarbakır
- 18.- Mehmet Fehmi UYANIK- Diyarbakır
- 19.- Selahattin DAĞ- Mardin
- 20.- Fatma ŞAHİN- Gaziantep
- 21.- Abdullah Veli SEYDA- Şırnak
- 22.- Hasan KARA- Kilis
- 23.- Öner ERGENÇ- Siirt